

„Zarja“ izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina s dostavljanjem na dom ali po pošti K 150. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer. ::

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna petstvarica 20 vin., pogojeni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštne proste

Štev. 142.

V Ljubljani, v sredo dne 22. novembra 1911.

Leto I.

Kompromis.

Dunaj, 21. novembra.

Jutri je pričakovati v državnem zboru konec draginske debate in glasovanje o predlogih draginskega odseka. Grof Stürgkh je že pojasnil svoje stališče v tem velevažnem vprašanju, v katerem je prizadeto vse prebivalstvo. To stališče je znano. Grof Stürgkh kopira Bienenrtha in Gautscha: Samo ogrska vlada je kompetentna, da izreče, če sme argentinsko meso v Avstrijo.

To je dedščina zloglasnega Weiskirchnerjevega gospodarstva. Njegovi lažnivosti se ima avstrijsko prebivalstvo pred vsem zahvaliti, da je prišlo tako daleč z mesnim vprašanjem. Weiskirchner ni le kriv, da je ves čas varal javnost o tajni pogodbi z Ogrsko. Njegov veliki greh je bil tudi ta, da je neresnično poročal o ogrskem dovoljenju. Trdil je, da ima od ogrske vlade še dovoljenje za 20.000 ton argentinskega mesa, ki se sme vpeljati v Avstrijo in zagotovilo, da bo ogrska vlada privolila tudi daljnjemu uvozu, če bo potreben. Posledica teh trditvev je bila, da se je večina mestnih poslancev zadovoljila z njimi in se ni veliko brigala za načelno vprašanje, češ če dobimo dovolj mesa, je vseeno, s kakšno utemeljitvijo ga dobimo.

Pa vendar ni bilo vseeno. Ko se je zvedelo, da so bile Weiskirchnerjeve številke neresnične, so to spoznali tudi tisti, ki so se bili dali z njimi zapeljati.

Weiskirchner je po volitvah padel in baron Bienenrth za njim. Nasledniki bi se bili lahko naučili, da je bila tista politika zgrešena. Pa se niso.

V drugih državah je tako: Vlada stoji in pada s svojo politiko. Če je padla vlada, je padla njena politika in sestavi se taka vlada, ki zna voditi politiko ljudskega zastopstva. To je ustavno načelo. Pri nas pa ni tako. Če se Bienenrth ni posrečil njegov — recimo evfemistično — program, tedaj se to ne smatra za dokaz, da ne gre s tem programom in da je treba drugega; ampak misli se: Bienenrth ni imel sreče s to rečjo; naj poizkusi drugi, ki bo morda imel več sreče.

Baron Gautsch je enostavno prevzel Weiskirchnerjevo dedščino. Pa tudi ni šlo. V prvem zasedanju je imel še nekoliko sreče. Ker so stranke v drugih rečeh pričakovale od njega kovekaj, so se mu dale presenetiti in so o argentinskem mesu sprejele znani Stölzlov predlog, ali to je bila samo začasna rešitev. Posledice draginje so bile prehude. Tudi meščanski poslanci niso mogli zamisliti pred njimi. Vse naglašanje pravnega stališča ni v jesenskem zasedanju Gautschu nič pomagalo. Celo tista komedija, ki jo je uprizoril v draginskem odseku z veterinarskimi odposlanci, ni imela uspeha. Odsekova večina se ni dala

zavarati in je sklenila, kar Gautschu ni bilo všeč.

Baron Gautsch je odstopil in prišel je grof Stürgkh. Predlogi draginskega odseka so prišli v zbornico. In grof Stürgkh je vstal pa dejal hladnokrvno, kakor da napoveduje pagat ultimo pri taroku, da njegova vlada ne bo izvršila državnoborskega sklepa, če ne bo tak, kakršnega zahteva vlada.

Grof Stürgkh je doživel vihar. Preden se je zaključila seja, je moral takorekoč pobegniti iz zbornice. V draginskem odseku je bil vložen predlog, da se mu izreče nezaupanje in da odlože člani svoje mandate. Že dolgo ni bilo v zbornici videti toliko energije napram vladi, kolikor takrat.

In jutri se bo najbrže glasovalo o predlogih draginskega odseka.

Kaj bi bilo pričakovati? Seveda, da bo večina sprejela vse predloge odseka ter odločno in strogo naložila vladi, da jih ima nemudoma izvršiti. To bi bil državni zbor dolžan ne le prebivalstvu, ki pričakuje pomoči proti draginji, temveč tudi svojemu ugledu.

Ali pa je pričakovati, da se to res zgodi. Da, bilo bi pričakovati, če ne bi bilo za meščanske stranke vse kupčija. Prav mogoče je, skoraj verjetno, da doživimo jutri žalostno sliko kako se bo državni zbor sam ponižal pred vlado. Danes se že za kulisami mešetari na vse pretege. Išče se — kompromis. Iz peska bi radi spekli blebec. Med predlogi draginskega odseka in med stališčem grofa Stürgkha iščejo nov predlog, ki naj bi zadoščal na obe strani.

Izvršiti hočejo nekaj nemogočega. Iz hriba in doline se ne more napraviti nekaj tretjega, kar bi bilo hrib in dolina obenem. Vsak kompromisni predlog je zatajitev predlogov draginskega odseka in kapitulacija pred grofom Stürgkhom. Kam je izginil ustavni ponos parlamenta, ki je zapodil ministrskega predsednika iz zbornice? Kje so zdaj vse obljube meščanskih poslancev? Kje nezaupnica za grofa Stürgkha?

Močnejši od vsega tega je strah meščanskih strank, da bi jim grof Stürgkh pokazal kremplje. Namesto da bi mu jih pokazale same in enkrat dobojevale boj za ustavo, trepetejo za svoje mandate in vlada lahko dela, kar hoče.

Ljubše nam bo, če bomo enkrat slabi preroki. Ali upanja imamo malo.

Italijansko-turška vojna.

Vesti z bojišča postajajo čimdalje bolj dolgočasne. Najbrže postanejo še bolj dolgočasne, kar se v Tripolitanijski sedaj ne more zgoditi nič posebnega. Deževna doba, ki uadomešča tam našo zimoi onemogoča vsako večjo vojno akcijo in general Caneva napoveduje, da

bo začel v prvi spomladi prodirati v notranjost dežele. Dotlej bo treba torej tudi v Italiji potrpljenja.

To ne bo prijetno. Vesti o velikih in slavnih zmagah ne bo, poročila o neznatnih praskah, ki jih pogrevajo italijanski patriotski časopisi po petkrat na teden, kakor da gre vsak dan za novo bitko, bodo le še za uspalno sredstvo dobra, in če ugasne „patriotski ogenj“ v deželi, ki ga brani samo patetično triumfalno poročanje, se bodo pridružile za vlado težavam na bojišču še težave v domovini.

Za nekaj časa si je vlada pač pomagala. Italijanski parlament letos sploh ne bo sklican. To je vlada že oficijelno razglasila. Od te strani se ji torej za par mesecev ni bati sitnosti. Za vojno je seveda treba denarja in sicer precej denarja, ki bi ga moral dovoliti parlament, ali za tak slučaj imajo tudi v Italiji nekakšen „§ 14“. Po lanskem zakonu z dne 17. julija se namreč tak kredit za vojsko in mornarico lahko določi s kraljevskim dekretom.

Ali če se tudi ni bati neprijetnih debat v zbornici, je opravičen strah, da se izpremeni mišljenje med prebivalstvom, ki že danes ni povsod tako, kakor ga slikajo telegrami italijanskega tiskovnega urada in slavospev italijanskega meščanskega časopisja. Gospodarske posledice vojne se ne dajo popolnoma zatajiti. Nekoliko „dobrih hiš“ se je podrolo že v tem kratkem času. Največje udarce prizadene vojna trgovini z vzhodom. Kajpada ni sedaj mogoče dobiti popolnoma zanesljivih podatkov, ki bi omogočili pregled. Ali že tiste vesti, ki prihajajo čez mejo kljub strogi cenzuri, potrjujejo, da je pomorska trgovina občutno nazadovala. Vojaški liferanti imajo od vojne dobiček. Ostala trgovina in italijanska industrija, ki je itak precej šibka, se ne bo smejala.

V širših slojih pa se umika navdušenje za vojno boljbolj skrbem. Med temi ni zadnja skrb za vojake. Ko so odhajali prvi polki, so ljudje videli le vihrajoče zastave in duhovniške kropilnike ter slišali patriotske govorce in godbo. Misel na „slavo“ je opajala indiferentne množice. Zdaj pa se je število mobiliziranih že silno pomnožilo. Vsak dan je več družin, ki imajo kakšnega svojca tam doli. Nekoliko ladij z ranjenci je že priplulo. Znano je, da so tudi v tripolitanskih bolnišnicah ranjeni italijanski vojaki. Dosti jih je odšlo, ki se ne vrnejo nikdar več. Poleg oficijelnih vesti o zmagah pa prihajajo tudi pisma vojakov. Ta se glase vse drugače kakor telegrami, ki jih objavlja „Agenzia Stefani“. Vojaki pripovedujejo o silnih težavah, ki jih komaj zmagujejo. Sovražnik jim ne da nikoli miru in vesled tega ni nikdar pravega počitka. Nekoliko ur spanja, ne da bi se mogel sleči, ker mora biti noč in dan pripravljen na alarm, ni noben počitek.

Nekateri oddelki niso mogli po cele tedne odložiti obleke ter so vsi izmučeni in vsi divji

Tako je že v obrežnih mestih, ki jih imajo Italijani v rokah. Kaj bo, če začno res prodirati v deželo, kjer ne bodo noben trenotek varni napadov od vseh strani? Že zdaj, ob morju, se pritožujejo zaradi peska. Mučno je hoditi po njem, mučno je gledati peščeno krajino, če je bilo oko doma vajeno naibujnejše vegetacije, mučno je, če posuje veter vso hrano s peskom, mučno če napolni usta, izsuši grlo in jemlje dih. To je že ob morju. Kaj bo, če pridejo čete v kraje, kjer ni na vseh straneh nič drugega kakor pesek, sam pesek? Človeška noga se pogreza v njem, velblodi se pogrezajo, topovi se pogrezajo, sovražnik pa se pojavlja vsak hip, zdaj z desne, zdaj z leve. Nekoliko strelav — pa zopet izgine... To ni vesela perspektiva.

Ranjenci obleži; preden ga morejo tovariši rešiti, ga zasuje pesek. Preden morejo razkopati gomilo, ki hipoma naraste kakor grič, prižvižga nekoliko krogel in nove žrtve zapadejo enaki usodi. In nič resnega se ne more storiti zoper takega sovražnika, ki se nikjer ne postavi na bitko, temveč se prikazuje in izginja kakor pošast.

In kakšne materialne posledice bo imela ta vojna za deželo in prebivalstvo? Oficijozno se bahajo, da imajo denarja dovolj. Pravijo, da imajo čez dve sto milijonov prebivalstva v blagajnah in da dobe od zunaj lahko še 142 milijonov. Z domačimi foudi ter z izdajo državnih zadolžnic lahko spravijo osemsto dvajset do osemsto trideset milijonov lir skupaj, ne da morali najeti kakšno zunanjo posojilo. Ali nihče ne verjame, da ta denar ne bi manjkal, če se porabi za vojno. Nemogoče pa to ni, zakaj že sedaj se uradoma na pol priznava, da velja vojna vsak dan poldrug milijon lir. Pa še nameravana mobilizacija ni dokončana. Stroški pa bodo tem večji, čim dalje traja vojna, nabava in dovažanje bo težje in težje, čim bolj se bodo čete odmikale od morja. Eno samo leto lahko pogoltne vseh osemsto milijonov. Tako bogata pa Italija vendar ni, da se ji taka žrtev ne bi poznala.

Zato so precej čudne vesti, ki jih prinašajo nakateri italijanski časopisi, češ da se vodi pogajanje zaradi miru, ki se baje utegne skleniti v najkrajšem času. Po teh vestih bi imela Italija — kupiti Tripolitanijsko od Turčije. Namen seveda ne bi bil čuden, ker je popolnoma jasno, da je Italiji vojna kljub vsem baharijam že prav neprijetna. Ali pravdajo se baje zaradi dvajset milijonov. Turčija zahteva štiri-deset, Italija pa ponuja dvajset milijonov. Treba je le pomisliti, da dvajset milijonov ni dovolj za dva tedna vojne, pa se vidi, kako neverjetno je to mešetarenje.

Pa še nekaj se mora vpoštevati. Turška vlada lahko sklene mir. Kaj pa poreko Arabci v Tripolitanijski, to je drugo vprašanje. Saj se morajo materialno Italijani že danes pravzaprav

ANTON ČEHOV.

Album.

Titularni svetnik Kraterov, suh in tenak kakor fizolova preklja, je stopil naprej in nagovoril Žmihova:

— Vaša ekscelencija! Prevzeti in ginjeni od vašega dolgoletnega načelovanja in očetovskega negovanja...

— Več kot celih deset let, — mu je zašepetal Zakusin.

— Več nego celih deset let, poklanjamo Vaši ekscelenci podrejeni uradniki na velepomembni današnji dan v znamenje našega spoštovanja in globoke hvaležnosti ta album z našimi slikami želeč, da nas še dolgo, dolgo, do smrti, ne zapustite...

— S svojimi očetovskimi navodili na potih pravice in napredka... — je dodal Zakusin in si obrisal pot s čela; očitno rad bi bil govoril in prejkone je imel pripravljen govor. — Naj vibra, — je končal, — vaš prapor še dolgo, dolgo na poprišču genija, dela in domoljubne samozvesti!

Po zgubančenem levem licu je Žmihovu zdrknila solza.

— Gospoda! — je dejal s tresočim glasom. — Nisem pričakoval, nisem si mislil, da bodele praznovale moj skromni jubilej... Ganjen sem... prav močno ganjen... Te minute ne pozabim do svojega groba in verujete mi... verujte, prijatelji, da vam nihče tako dobro ne želi kot jaz. In če je kdaj bilo kaj, tedaj zmerom za vašo korist...

Žmihov, pravi državni svetnik, je poljubil titularnega svetnika Kraterova, ki ni pričakoval take časti in je prebledel od vzhienosti. Nato je načelnik mahnil s roko izrazivši, da vsled vznemirjenosti ne more z besedo na dan, in zaplakal, kakor da mu niso podarili dragega albuma, ampak da so mu ga vzeli... Ko se je nekoliko pomiril, je izpregovoril še nekaj čustvenih besed, stisnil vsem roko in odšel ob radostnih vzklikih po stopnicah, sedel v ekvipažo in se ob plohi blagoslovov odpeljal. Sedeč na vozu je začutil v prsih naval doslej nepoznanih radostnih čustev in še enkrat zaplakal.

Doma so ga čakale nove radosti: njegova rodbina, prijatelji in znanci so mu priredili tako ovacijo, da se mu je zazdelo, kakor da je v resnici mnogo koristil domovini in da bi bila za domovino nemara zelo trda, da ga ni na svetu. Ves jubilejni obred je bil sestavljen iz napitice, govorov, objemov in solza. Skratka Žmihov nikakor ni pričakoval, da bodo njegove zasluge tako visoko cenjene.

— Gospoda! — je dejal pred desertom.

— Pred dvema urama sem bil bogato odškodovan za vse to trpljenje, ki doleti človeka, kateri ne služi le črki in obliki, temveč svoji vesti. Ves čas svojega službovanja sem se držal načela: niso ljudje zastran nas, ampak mi smo zaradi ljudi. In danes sem prejel najvišjo nagrado! Podrejeni uradniki so mi poklonili album... Tukaj je! Ves prevzet sem...

Praznični obrazi so se sklonili k albumu in ga ogledovali.

— Ah, kako lep album! — je pripomnila domača hčerka Olga. — Mislim, da velja petdeset rubljev. O, kako krasen! Papa, daj mi ga. Slišiš? Dobro ga shranim... Kako je lep.

Po obedu je Olga odnesla album v svojo sobo in ga zaklenila v miznico. Drugi dan je pobrala iz njega uradnike in jih razmetala po tleh; na njih mesta je zatekla slike svojih tovarišic iz zavoda. Službene uniforme so se umaknile belim pelerinkam. Kolja, sinček njegove ekscelence, je pobral uradnike in pordečil njih obleke z rdečo barvo. Onim brez brk je naslikal zelene brke, golobradcem rjave — brade. Ko se ni dalo nič več preslikati, je iz slik izrezal figure, jim prebodel oči z iglo in se igral z njimi vojake. Izrezavi titularnega svetnika Kraterova ga je pritrtil na prazno škatljičico od vžgalice in ga takega nesel svojemu očetu v kabinet.

— Papa, spomenik! Poglej!

Žmihov se je zahototal, se sklonil in krepko poljubil Nikolaja na lice.

— Zdaj pa pojdi, porednež, pa pokaži mami. Naj tudi mama vidi.

ANTON ČEHOV.

Na pošti.

Te dni smo pokopali mlado ženko našega starega poštarja Sladkopercova. Pokopavši krasotico smo se šegi naših dedov in očetov odpravili na pošto obhajati spomine.

Ko je prišlo cvrtje, je stavec-vdovec grenko zaplakal in dejal:

— Cvrtje je natanko tako rdečkasto kakor rajnica. Kako je lepo! Natanko tako!

— Res je, — so pritrjevali gosti, — lepo žensko ste v resnici imeli... Ženo prve vrste!

— Da-da... Vsak kdor jo je pogledal, jo je občudoval... Ali, gospoda, ljubil je nisem zavoljo lepote, in tudi ne zaradi blagega srca. Ti dve čednosti sta že v ženski naturi in nista prav nič redki na tem svetu. Ljubil sem jo zavoljo druge lastnosti. Ljubil sem jo, drago rajnico. — Bog ji daj nebesa, — za to, ker je bila pri vsej živahnosti in veselosti svojega značaja svojemu možu zvesta. Zvesta mi je bila, ne glede na to, da ji je bilo komaj dvajset let, a meni se približuje še šestdeset! Zvesta je bila meni, starcu!

Diakon, ki je obedoval z nami, je z zgovornim mrmranjem in s kašljem izražal svoje dvome.

— Vi mi nemara ne verujete, — se je obrnil vdovec k njemu.

— Ne to, da ne bi verjel, — je zajecjal diakon v zadregi, — ampak tako... (Mlade žene so danes tako... randevu, flirt...)

— Vi dromite, a jaz vam dokazem. Njeno zvestobo sem si ohranil z raznovrstnimi sredstvi, s sredstvi strateške vrednosti, z nekakimi utrdkami. Pri mojem premišljenem ravnanju in navitem značaju, me žena nikakor ni mogla prevarati. (V varstvo svoje zakonske postelje sem uporabljal izredno zvijačo. Poznam

bojevati z Arabci in ne s Turki, ali pa vsaj bolj s prvimi kakor z drugimi. Turki imajo morda dvajset tisoč regularnih vojakov v Tripolitani. Masa, brez katere bi bilo to malo število seveda kmalu premagano, je pa arabska. In z Arabci se Italijani ne bodo mogli tako lahko pobotati kakor morda s turško vlado.

Rusija in Perzija.

V Perziji je položaj videti zelo kritičen. Rusija sicer izjavlja, da noče nič drugega kakor zadoščenje za dogodke, v katerih smatra kršitev ruskih pravic („Zarja“ je o njih že poročala,) ali če se zaradi takih dogodkov pošilja vladi ultimatum, v tujo deželo pa celi polki, tedaj je „miroljubni“ namen vendar precej sumljiv. Poleg vojaštva, ki je že prej prekoračilo perzijsko mejo, se je v pondeljek s parnikom družbe „Merkur“ odpeljal zopet cel polk Zaljani iz bakuške gubernije v Perzijo.

Vlada v Teheranu je prišla v vsled tega v umevno zadrego. Kako se hoče rešiti iz nje, poroča Reuterjev biro:

Ker so diplomatski odnosi med Rusijo in Perzijo prekinjeni, je položila Perzija svoj spor z Rusijo v roke angleške vlade. Prosila jo je, naj predlaga pot, ki naj bi jo Perzija nastopila. Izjavila je, da je pripravljena vpoštevati angleški svet in če je potrebno, vpričo višje sile izpolniti ruske zahteve, predpostavljaje, da ruske čete, če se niso odposlane, ne gredo naprej, če pa so že odkorakale, da se vrnejo na ruska tla.

Bivši perzijski vojni minister in načelnik plemena Bahtjarov, Sadarasad, ki potuje iz Pariza čez Dunaj domov, je izjavil o rusko-perzijskih razmerah sledeče:

Mislim, da ne pride do preloma med Perzijo in Rusijo. Perzija ve, da mora ostati v lastnem interesu v dobrih razmerah z Rusijo. Angleška in ruska vlada sta se pritožili zaradi nesigurnosti v naši deželi in zaradi škode, ki jo ima vsled tega angleška in ruska trgovina. Toda niti Anglija niti Rusija nista zagrozili neodvisnosti naše dežele. Za odstranitev nesigurnosti je storila Rusija na severu, Anglija pa na jugu neke korake (Rusija je poslala vojake, Anglija pa organizira svojo žandarmerijo v tuji deželi!) uvaževaje, da se vrne sigurnost, kadar ponehajo notranji nemiri in da odpokličeta potem svoje organe. Zdaj gre pač za to, da se napravi v deželi red in se tako odstranijo vzroki ruske in angleške nezadovoljnosti. Mi pa ne moremo napraviti tega reda, če se ne odpravijo tudi tisti diplomatski nesporazumi, ki so nastali v času nemirov. V tem zmislu hočem pomagati, kolikor je v mojih močeh. S svojim Bahtjarji bom, kakor doslej regentu na razpolago za varstvo ustave.

O bivšem šahu Mohamed Aliju pravi Sadarasad, da je premagan povsod in da nima nobenega upanja več.

NOVICE.

* **Smrtna tramvajaka nezgoda.** Pehotni general pl. Steinitz je zašel dne 19. t. m. na Dunaju v bližini dvorne opere pod voz električne cestne železnice. Sicer ga je prestregla varnostna naprava, toda general je dobil tako težke poškodbe, da je umrl v vojaški bolnici.

* **Mlada roparja.** Pred kratkim smo poročali o drznem in premetenem roparskem napadu na denarnega pismonoša v Pragi, ki sta ga izvršila Franc in Karel Slaba v družbi s trgovskim pomočnikom Krivohlavim. Franc in Karel Slaba sta tudi priznala, da sta izvršila v

take besede, nekaka gesla... Izgovorim jih, pa — basta, kar se tiče ženske zvestobe, lahko čisto mirno zaspim...

— Kakšne so te besede?

— Čisto preproste. Po mestu sem raztrosil slab glas. Ta glas vam je gotovo znan. Vsakemu sem dejal: „Moja žena Aljona je v ljubavnem razmerju z našim policijskim ravnateljem Ivanom Aleksejčevom Zalihvatskim“. Te besede so zadoščale. Nihče se ni predznil hoditi za Aljono, ker se je vsak bal jeze policijskega ravnatelja. Često so ljudje bežali, če so jo le ugledali, le da bi si Zalihvatskij ne mislil kaj. He-he-he. Če se spustiš s tem despotom, nimaš več veselega dne, pet protokolov ti sestavi, da si se pregrešil zoper zdravstvene odredbe. Na pr. če zagleda tvojo mačko na cesti, sestavi protokol kakor o živini, ki se je zatekla.

— Torej vaša žena ni živela z Ivanom Aleksejčevom? — smo se čudili vsi z dolgimi obrati.

— A, seveda ne. to je bila le moja zvijska... He-he... Dobro sem vas potegnil, mladeniči, kaj? To stoji.

Tri minute molka. Sedeli smo in molčali; sram nas je bilo in jezili smo se, da nas je ta debeli, rdečenosi starec tako grdo speljnal na na led.

— No, če Bog da, se oženiš še enkrat! — je zamrmral diakon.

vlak roparski napad na poročnika Wolfsbergerja. Zanimivo je, kako sta mladoletna zlikovca prišla na misel roparskega napada v vlak. Posetila sta kinematograf, ko se je kazal film „Napad v ekspresnem vlak“. Ob tej priliki se jima je porodila misel, da tudi onadva izvršita to, kar sta videla v kinematografu. Ko so bratje Slaba posetili očetov grob, sta izjavila Karel in njegov stričnik Franc, da se peljeta v Liso. Krivohlavji jo dal obema revolver, nakar sta se odpeljala v drugem razredu Karel in Franc v Liso, kjer sta bila v gostilni in igrala biljard. Popoldne sta se vrnila v Prago. Sprva sta nameravala napasti profesorja Zahradnika iz Přibrama in tovarnarja Janovica iz Brna, ali v odločilnem trenutku jima je upadel pogum. Ko sta opazila v železniškem oddelku prvega razreda poročnika Wolfsbergerja samega, sta ga napadla in mu pobrala 15 kron. Po napadu sta se sešla s Krivohlavim in so si vsi trije razdelili plen in med sabo prisegli, da molče. Prav tako so tudi natančno zasnovali napad na pismonošo Melichno, ki bi se jim bil tudi posrečil, ako bi se jim ne bil pismonoša srčno postavil v bran. Melichna je dobil za svoje pogumno ravnanje nagrado in 14dnevni dopust. Napadalec izgledajo kakor dečki. Karel Slaba je bil pisar na praški juristični fakulteti; skušal je pisati tudi romane in je izročil praškemu listu roman „V valovih“.

* **Umor stražnika v Poljski Ostravi.** Poročali smo že, kako je drzen vlomilec na begu umoril v Poljski Ostravi stražnika Schenka, stražnika Lubowskega pa težko ranil. Dne 19. t. m. se je javil v Hrušavi na policijskem uradu delavec Franc Kabeš, da bi se rešil suma, ki je letel nanj. Kabeša so pridržali v zaporu. Medtem pa so doguili proti njemu kljub prostovoljnemu javljenju take obteževalne okolnosti, da skoro ni več dvoma o njegovi krivdi. Stražnik Lubowsky, ki leži težko ranjen v bolnici, ga je z vso gotovostjo spoznal za vlomilca v tisti noči. Preiskava je dogušala, da je hotel baje Kabeš izvršiti tisto noč iz ljubosumnosti atentat na moža, ki je imel ljubavno razmerje z njegovo ženo.

* **Strahoten samomorilni poskus.** V Černovicah si je prerezal poštni praktikant dr. Pavel Pisch v kopalni banji z britvijo vrat in oboje odvodni žili. Ranil se je smrtonojevno. Vzrok je nesrečna ljubezen.

* **Konec procesa Kvileckih.** Žena železniškega strežaja Cecilija Meyerjeva je umaknila tožbo proti grofici Kvilecki, ki je medtem umrla. Kakor znano, si je lastila Meyerjeva groficinega sina, češ da je otrok njen. Proces je trajal osem let; zdaj je končan in mladi grof ostane v rodbini Kvileckih.

* **Stotnik morilec in samomorilec.** V Tokaju je ustrelil vpokojeni honvedski stotnik Geubez soprogo višjega mestnega notarja Ludovika Gyöngyösyja, nato pa je še sebi poglaval kroglo v sence. Krvavo dejanje se je zgodilo v notarjevem stanovanju. Stotnika so prenesli v njega stanovanje, kjer ga straži orožnik. Gospo Gyöngyösyjevo so zdržali ob 5. popoldne iz nezvestosti. Gospa je pripovedovala, da jo je stotnik pred dvema mesecema nadlegoval z ljubavno ponudbo, ki pa jo je zavrnila. Stotnik jo je prosil, naj ničesar ne omeni o tem svojem možu ter je še nadalje zahajal v notarjevo hišo. Pred štirinajstimi dnevi pa je zopet ponovil ljubavno ponudbo s pripombo, da ne more več premagovati svoje strasti. Prosil je gospo, naj beži z njim v Afriko. Gospa pa ga je zopet zavrnila. Odtlej ga ni bilo več v hišo do dne, ko je izvršil krvavo dejanje. Gospa je umrla kmalu po tej izpovedi. Smrtonojevno ranjenega morilca doslej še niso mogli zaslišati.

* **Prepir med ruskimi pisateljskimi.** V Peterburgu sta se v družbi hudo sprla ruska pisatelja Kuprin in Andrejev in se slednjič celo dejanjsko spopadla. Spor pride pred razsodišče. Krivdo prisojajo Kuprinu.

* **Pogreb letalca.** Nenavaden pogreb je imel ponesrečeni letalec Pietschger, ki se je pri svojem zadnjem vzletu ponesrečil. Pokopali so ga v Potsdamu. Ko je bil pogrebni spreved na poti na pokopališče v Bornstedt, se je prikazal v zraku letalni stroj pilota Witteja, ki je spremil pogreb do pokopališča ter tam v trenutku, ko so spustili rakev v jamo, spustil iz višine 50 m latorjev venec na grob. Wittejev letalni stroj je imel razobešeno črno zastavo in na traku, ki ga je imel venec, je bilo napisano: „Zadnji pozdrav iz zraka!“ Wittejev letalni stroj je še enkrat obkrožil Pietschgerjev grob in se je nato vrnil v Teltov.

* **Zopet francoski vohun.** Dunajski „Arbeiter Zeitung“ poroča iz Pariza: V kratkem bo francoski parlament obravnaval o interpelaciji sodruga Laucha, ki jo je vložil zaradi delovanja od vlade najetih vohunov, kar se je z nedvomno jasnostjo pokazalo v Métivierovem procesu. Ob tej priliki objavlja „revolucionarna policija“ v zadnji številki protimilitarističnega lista „Guerre Sociale“ naslednjo izjavo: Znano nam je, da hoče izročiti ministrski predsednik Caillaux še enega vohuna, očitvidno zategadelj, da se opere sam in ponagaja Clemenceau-u, ki je bil Métivieru tako naklonjen. Revolucionarna policija je znana oseba tega agenta-provokaterja, nima pa v rokah zadostnih dokazov proti njemu. Pač pa hoče do-

kazati, da se uganja vohunstvo tudi pod Caillauxem. „Bataille Syndicaliste“ prinaša o tej zadevi par posameznosti. List pravi, da je Caillaux sam pripravljen imenovati sodruga Laucha drugega provokaterja. „Bataille Syndicaliste“ sama imenuje provokaterja, ki ga je baje minister imenoval sodruga Laucha. Provokater je Ricoldeau, voditelj pariških podzemeljskih delavcev. Ricoldeau je igral v zadnjih letih vlogo, ki si jo moremo razlagati le iz nenavadne zapuosti stavbinskega delavstva do tega zgovornega bahača. Ricoldeau je tip pariških poučnikov. lahkomiselni, ciničen postopač, ki je zgodaj imel pri roki anarhistične fraze za svoja početja. Kaznovan je bil zaradi tatvine — pred sodnijo se je hvalil vsled tega, češ da je okradel milijonarja. Zaradi stavkovnega prestopka so ga izgnali iz Pariza. Ricoldeau se za to ni zmenil, pač pa se je več tednov šetal po pariškem bulvarju v spremstvu krepkih tovarišev in izzival. Ob tej priliki je prišlo večkrat do hrupnih poccstnih prizorov, a čudno, policija se ni nikdar dotaknila Ricoldeauja. To dejstvo govori jasno dovolj, kako vlogo je igral ta mož. Prav tako je bil jako značilen Ricoldeaujev nastop na tuloskem strokovnem kongresu, kjer je onemogočil sleherni trezno razpravljanje s škandalom, ki ga je uprizoril na čelu svojih pariških podzemeljskih delavcev. Morebiti bo njegovo razkrinkanje vendarle odprlo oči francoskim strokovnim organizacijam, da bodo previdnejše napram demagogom te vrste.

* **Odmevi katastrofe na „Liberté“.** Vojni minister je povelil generalu Menciér-Milonu preiskavo o nenadni paniki pri pogrebu žrtve z „Liberté“. General je kaznoval z osem do devetdnevni zaporom četvero topničarjev in več infanteristov, ker so v splošnem strahu pomatili orožje proč in s tem pokazali bojzljivost. — Bogve, ali bi se bil gospod general drugače obnašal?

* **Župnik je naročil umor.** V Igor-nayju pri Autunu na Francoskem so prijeli župnika Larona, ker ga sumijo, da je dal dne 9. oktobra umoriti cerkovnika svoje cerkve; za izvršitev krvavega dejanja je bil najel 19letnega dninarja. Župnik je bil med prebivalstvom splošno priljubljen, vsled tega so ljudje tem bolj osupnjeni zaradi aretacije.

* **Velika poštna tatvina na Francoskem.** Poštna tatvina, ki se je dogodila v vlakom med Lyonom in Marseillem in ki smo o njej že na kratko poročali, je oškodovala francosko republiko za več milijonov frankov. Tatovi so ukradli 70 poštnih vreč, 120 pisem, namenjenih za orient in Indijo ter dragocene pošiljke, ki so bile odposlane v Indijo vsled bližnjih božičnih praznikov in slavnosti pri kronanju. Doslej še niso mogli dognati, koliko so roparji uplenili. Roparji so udrli skozi streho v železniški voz in so bili nedvomno sporazumljeni z več osebami, ki so pobrale iz železniškega voza pometane pošiljke. Za storilci ni nikake sledi.

* **Ekspedicija umorjena v južni Kitajski.** Francosko kolonijsko ministrstvo je dobilo brzojavno sporočilo, da so na južnem Kitajskem umorili francosko znanstveno ekspedicijo, obstoječo iz vojaškega zdravnika dr. Legendra in častnikov Noireta in Dessiriera. Imenovani možje so že eno leto raziskovali južno Kitajsko. Podrobnosti umora še niso znane, slutijo pa, da je umor v zvezi s kitajsko revolucijo.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Alli je sramota, biti delavec?** — tako bi bilo treba vprašati številne „prijatelje socialne demokracije“, ki jim ugajajo socialistična načela in jim je všeč socialnodemokratski program, ali jim ne diši, da se stranka imenuje delavsko, da „Zarja“ naglašala delavski značaj, sploh da se pri nas preveč sliši beseda „delavec“. Napačna vzgoja ima mnogo, mnogo na vesti, pa tudi napačne nazore o delavstvu v krogih inteligence. Komur je delavsko ime zoprno, ta je še jako daleč od pravega demokratičnega mišljenja. Zakaj pravemu demokratu mora biti „delavec“ najčastnejši naslov. Seveda — med inteligenco prevladuje nejasen občutek, da je s imenom delavca združen pojem nečesa nižjega, manje kvalificiranega, slabeje vzgojenega i. t. d. Ali iz nejasnosti se ne smeje sestavljati nazori. Vsako nejasnost je treba preganjati z jasnostjo, pa bomo spoznali, da so dejstva vse drugačna kakor predsodki. Biti delavec se pravi v prvi vrsti „delati“, torej vzdrževati in pospeševati človeško družbo. Nasprotje delavca ni „višji človek“, ampak lenuh. Zato se demokratično misleč človek ne bo umikal naslovu „delavec“, temveč ga bo iskal. Ne bo mu neprijetno, če ga smatrajo za delavca, temveč če ga imajo za nedelavca. Tudi to ne more biti razlog neprijetnega občutka, da upravlja delavec v ožjem pomenu večinoma neprijetno delo. V sedanjih razmerah delo sploh navadno ni zabava. Ali neprijetno delo opravlja tudi marsikateri inteligent. Kaj mora n. pr. zdravnik večasi prijemati! Pa mu vendar nihče ne bo zaradi tega odkazoval socialno nižje stopnje. Vpoštevati pa je treba tudi to, da je delavstvo v današnji družbi pač potisnjeno na nizko stopnjo ali da ga vodi vse njegovo stremiljenje navzgor.

Socialna demokracija pa mu mora biti ravno opora pri hoji navkreber. Prav to bi moralo misleče inteligente napotiti, da bi se pridružili socialni demokraciji in ji pomagali dvigati ljudstvo iz nižav. Komur ne delajo razmere, v katerih morajo dandanes živeti takozvani „nižji sloji“, veselja, naj se ne odvrta z gesto nevšečnosti od njih, zakaj uiti jim itak ne more. Sodeluje naj pri odpravljanju teh razmer, pa bo koristil tudi sam sebi. Pomisli naj, koliko žrtvujejo delavci, da bi povzdignili sami sebe in postali deležni višje kulture, ter da bi zdrabili druge sotrpine. Če se vpraša, ali je prav, da prepustiš prav vse žrtve delavcem samim, bo spoznal, da bi z malim trudom lahko pomagal izvršiti velike naloge.

— **Mestna policija in časopisje.** Snočnja ljubljanska dnevnik objavljata notico, ki razlaga, zakaj je prišlo med nekim listom in policijo do konfliktov. Tu se navaja, da so reporterji dotičnega časopisa prihajali na osrednjo policijsko stražnico izpraševati po takozvanih policijskih vesteh. Takoj, ko je oni list začel izhajati, so baje njegovi uredniki prihajali na policijsko centralo in zahtevali od službojučega vodje ali pa tudi od drugih stražnikov, naj se jim pove, kaj se je vse do 10. zvečer v mestu dogodilo, da uporabijo te vesti za svoj list. Ipraševali so celo stražnike na stojščih. Vse to je policijski svetnik Lavtar z odobrenjem takratnega župana Hribarja, kot na podlagi službenih predpisov popolnoma nedopustno ustavil, nakar je neki odposlanec dotičnega lista svetniku Lavtarju zagrozil: „Vas bomo pa napadali!“... Tako se poroča. Gotovo je, da se morajo napadi, ki izhajajo iz takih nagibov obsoditi. Mi se sicer ne moremo brigati za vsak spor, ali načeloma se mora reči, da se noben list ne sme dati voditi od maščevanja, pa naj gre za privatne osebe, za oblasti ali za kogarkoli. Vsaka kritika mora biti utemeljena v predmetu samem. To so nam zdi tako naravno, da ni treba dolgih razprav o tem. Kar se tiče policijskih vesti je pa stvar ta. Stražniki in stražniško osebje sploh res ne more biti kompetentno za podajanje takih vesti, ki so večših bolj kočljive, nego more presoditi katerikoli redar. Tudi objektivnost poročanja ni zajamčena po tej poti. Vendar pa potrebuje časopisje tudi take vesti, ne zaradi sebe, temveč zaradi občinstva, kateremu služi. V mnogih slučajih je primerna objava koristna tudi stvari sami, naj gre že za kakšno sled, za preiskavo ali karkoli. Kolikor nam je znano, je to v Ljubljani še precej neurejeno, kakor marsikaj pri policiji, ki ima na sebi še razna znamenja starokopitnosti. Nedvomno je tega mnogo kriv abnormalni položaj v Ljubljani, ki je že skoro poldrugo leto brez občinskega zbora, pa se zaradi tega prav važna vprašanja ne morejo urediti. Tudi mi smo mnenja, da se bo moral občinski svet prav kmalu baviti tudi s policijskimi zadevami in poiskati tista pota, po katerih policija lahko postane, kar bi morala biti in da se otrese kolekij, ki jih ima še iz preteklih in polpreteklih časov.

— **V vodo je skočila.** Na Poljanski cesti stanuje dalavka, ki ima že dalj časa razmerje z mesarskim pomočnikom Jožefom Prepeluhom. Predvčeršnjem zvečer pa je prenetil Prepeluh ob 8. zvečer svojo izvoljenko na Poljanskem nasipu v družbi tekmeča. Razvnel se je takoj hud prepir. Kavalir je naglo pobegnil, dekle pa je skočilo v vodo, a jo je Prepeluh s pomočjo domobranca rešil iz Ljubljanske ter jo spremil domov.

— **Mučenje živali.** V soboto sta peljala po Gruberjevi cesti hlapca Ivan Grden in Primož Bregar vsak svoj enovprežen, s premo-gom obložen voz. Ker je bil dež cesto razmočilo, konja nista mogla izpeljati težko obloženih vozov. Brezsrčna hlapca pa sta pričela konja neusmiljeno pretepsti z bičem in ju suvati s konci čevljev. Končno je napravil krutemu mučenju stražnik konec.

— **Elektrokinematograf „Ideal“.** Namesto „Zvonarja iz Notre-Dame“ je na popoldanskem sporedu „Napoleon Bonaparte“, krasna vojaška slika. Zvečer senzacijska slika „Zvonar iz Notre-Dame“.

— **Postojna.** Za obč. volitve se vse stranke mrzlično pripravljajo. — Klerikalcem je dala pogum zadnja zmaga v cestnem od-boru postojnskem, z vso sigurnostjo se zanašajo na zmago tudi v občini. Naša stranka se bo bojevala za tretji razred. Kako izpadejo volitve v obeh drugih razredih, pa je odvisno od dela liberalnih kolovodij. Volitve bodo najbrž 3. decembra. Še pred volitvami priredi naša stranka velik ljudski shod, na katerem proglasi svoje kandidate.

— **St. Peter.** Napredna lista pri občinskih volitvah je propadla le za nezadostno število glasov. Klerikalci so delali s silnim terorizmom, vsled česar se je proti volitvam vložila pritožba. Če dež. vlada pritožbi ugodí, prineso nove volitve klerikalcem zanesljiv poraz.

— **Ilirska Bistrica.** Novi obč. odbor je že imel prvo sejo. Opažati pa je, da se obč. očetje ne znajo nič prav lotiti zanemarjenega obč. gospodarstva. Vse polno nujnih reči čaka rešitve. Opozarjamo župana, naj preskrbi, da se očistijo in posujejo obč. ceste, da ne bodo občani tavalí do gležnjev v blatu v takem

vremenu, kakršno je sedaj. Treba je to delo čimprej izvršiti, ker je zima pred vrati. Ker je Bistrica trg, bi naj obh. odbor določil tržne dneve in o tem obvestil okoliške prodajalce živil, da bi prihajali na trg. Občanom bi bilo s tem veliko pomagano in draginja bi vsaj deloma padla; občutilo bi to posebno delavstvo in uradništvo, ki mora vsak grizljaj kupiti.

— **V plisku je utonila.** V Podkrajniku pri Cerknici je padla 20 mesecev stara Antonija Svetova v velik pločevinast pisker, ki je bil napolnjen deloma z vodo. Ker je bila v tistem hipu brez nadzorstva, je utonila.

— **Cestni napad.** Pri Kranju je napadlo na cesti ob Kokri dvoje delavcev tesarskega pomočnika Antona Kalana iz Medvod. Napadalec sta Kalana brez povoda pretepeala in ga težko poškodovala, da so ga morali oddati v ljubljansko bolnico.

— **Jesenice.** Volitve bodo! Dolgo časa se je vlekla doba absolutizma. Ali vse mine — tako je tudi na Jesenicah polagoma minevala glorijska klerikalnega gerenta. 3. decembra pa bo boj. Klerikalci že „delujejo“ prav mrzlično, da bi dosegli svoje črne želje, zagospodovati nad našimi kraji. Prebivalstvo se mora tej nakani zoperstaviti.

— **Bojevit fant.** V Moravčah so popivali v gostilni kajzarjev sin Ivan Poljanec iz Pristave, posestnik Josip Osolnik iz Globočice in posestnikova žena. Že v gostilni je hotel izviti Poljanec brez vzroka prepiz z Osolnikom. Ko pa se je vrnila pod večer družba domov, je pretepaški fant napadel Osolnika, ga povelil na tla in ga tako obdelaval s petami, da mu je prizadejal več poškodb in mu zlomil nogo. Končno je sunil divji fant Osolnika s ceste odkoder se je splazil v bližnji kozolec, kjer sta ga našla posestnikova sina in ga prenesla v v hišo. Osolnikova žena je bila že preje pobegnila.

— **Shod v Bevkem.** Kranjsko. V četrtek 23. t. m., ob 6. zvečer bo v gostilni pri Lukanu v Bevkem shod, na katerem bo poročal sodr. Čobal o prihodnjih občinskih volitvah v Zagorju. Posestniki in delavci, posebno oni, ki imate volilno pravico, udeležite se tega shoda polnoštevilno!

Štajersko.

— **Goljufivi zavarovalni agent.** Bivši poštni poduradnik Janez Muršec je bil nazadnje v službi zavar. družbe „Franco-Hongroise“. Napravil je mnogo zavarovalnih ponudb strank v celjskem okraju, čijih podpise je ponaredil, da je dobil provizijo. Nato je zginil. Zasleduje ga policija.

— **Vajenec je pobegnil.** V Mariboru je pobegnil 20 letni tiskarniški vajenec Bogomir Gornik. Pogrešajo ga od nedelje. Gornik je zapustil pismo na mater, kjer pravi, da je sit življenja. Ubežnik je srednje velik, ima rjave oči in prav take lase, temen površnik in svetlorjav klobuk. Na čelu ima majhno brazgotino. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči njegovi materi v Marijini ulici 91 ali pa oblastim.

Državni zbor.

Dunaj, 21. nov.

Danes se je končala razprava o prvi seriji draginjskih predlogov, ki se pečajo s pomanjkanjem mesa in s sladkorno draginjo.

Po dr. Ivčeviću in češkemu agrarcu Janovcu so prišli do besede zopet zastopniki delavstva in mestnih konzumentov sploh.

Socialno-demokratski govornik Schlingger je povdarjal, da so predlogi draginjskega odseka izvedljivi in uspešni: uvoz argentinskega mesa bo nedvomno ublažil draginjo in pomanjkanje mesa. Način, kako je ministrski predsednik zadnjič odklonil predloge draginjskega odseka, kaže, da ne živi vlada v nobenih stikih s prebivalstvom in s poslansko zbornico. Vse stranke, tudi tiste, ki se v stvarnem oziru skladajo z ministrskim predsednikom, se morajo (kakor en mož vzdigniti proti takemu govoru).

Svarilni zgled.

Konec obeh prednikov in pa trgovinskega ministra Weiskirchnerja je za grofa Stürgkha zelo poučen: iz njega lahko posname, kako sodi prebivalstvo o ekscelencah, ki se ne zganjejo v mesnem vprašanju. Trgovinsko-politični položaj naše države ni zavidanja vreden. Vlada in njene prednice so

prodale Avstrijo Ogrum.

Druga za drugo se sklicujejo na pravni položaj, ampak če bi imela Ogrska po pogodbi res take pravice, kakor jih ji pripisuje avstr. vlada, se ne bi spuščala v kompenzacijska pogajanja.

Nato je govornik prešel na sladkorno vprašanje. Uvoz saharina je brezpogojno dovoliti, zakaj

sladkorne cene

so take neznansko visoke, da je ogorčenje med prebivalstvom splošno. Pri špiritu, cukru in petroleju vlade ne moti noben pravni položaj in vlada bi še imela je dobro voljo, bi lahko seenila prebivalstvu te industrijske izdelke.

Ampak tam, kjer vlada lahko brez kartelnega zakona pritiska na karte, kakor pri sladkorju in špiritu, je agrarne protikartelne jeze hitro konec.

Soc. demokratje kličejo: Agrarci so sami kartelisti!

Posl. David (soc. dem.). Sedaj imamo petrolejskega ministra!

Končno se je sodr. Schlinger ponorčeval še iz nemškega „Nationalverbanda“: nekaj članov bo glasovalo za predloge draginjskega odseka, nekaj proti njim, tretji bodo iskali in predlagali kompromisno formulo, četrtri bodo pa zbežali. Vse to skupno se imenuje uspešno zastopanje interesov nemškega naroda (viharna veselost). — Sedanja vlada se moti, če misli, da bo s taktičnimi zmagami odpravila mesno vprašanje. Prebivalstvo se ne bo pomirilo prej, dokler vlada in zbornica ne izpolnita svoje dolžnosti. Mesni uvoz dobimo ali z zbornico in vlado, ali pa brez poslanske zbornice in proti vladi. (Priljubljenost).

Posl. Lecher (nem. nac.) meni, da je ohranitev bruseljskega sladkornega dogovora nad vse važna, ker sicer nastopi avtomatično prejšnja carina v znesku 26 kron, kar bi izrabili sladkorni kartel za nov atentat na konzumente. Z ozirom na svoje maloobrtiške volilce v Brnu je govornik tajil podraževanje živil po posredovalni trgovini in se postavil čisto na stran prekupčevalcev. Nato je polemiziral s sodr. Schlingerjem, češ da je „Nationalverband“ le narodno-obrambna zveza, sicer pa da je vsak član popolnoma prost. Glede na uvoz argentinskega mesa se je postavil na pravilno stališče: v dovpih in ostrih besedah je bičal vladno popustljivost napram Ogrum. kar paseveda ne bo motilo „Nationalverbanda“, da bo vlekel voziček protijudske vlade vztrajno naprej.

Po Lecherjevem govoru je bil sprejet konec debate

in za generalna govornika sta bila izvoljena: pro sodr. Maks Winter (soc. dem.) in contra posl. Hladnik (slov. klerikalci). Generalna govornika prideta jutri na vrsto, potem pa glasovanje o predlogih. Poskusi nemških nacionalcev, da pridobije stranke za nekeke kompromisne predloge, so se izjalovili, in zato bo jutrišnje glasovanje bojno glasovanje.

Tiskovna svoboda v Avstriji.

Koncem se je vprašal posl. Aust (soc. dem.) predsednika, kaj misli ukreniti proti temu, da je glavarstvo v Kladnem zaplenilo parlamentarni govor posl. Prokeša.

Predsednik Sylvester je dejal, da bo odgovoril na vprašanje po vpogledu v steno-grafski zapisnik.

Prihodnja seja jutri.

* * *

Draginjski odsek

je danes sprejel pododsekove predloge o kartelih, ki jih je priporočal dr. Benner (soc. dem.).

Posl. Diamand je še predlagal, da se vlada pošteno upre zahtevam spiritovalnih čistilnic po uvedbi koncesij; predlogu je odsek soglasno pritrdil. Tudi drugi Diamandov predlog, da razdeli vlada alkoholni kontingent še le potem, ko bo sklenjen kartelni zakon, je bil sprejet z 18 proti 14 glasovi. Predlog, da naj vlada ob slabih letinah prepove kuhanje špirita iz krompirja in turščice, je padel; za predlog je glasovalo 18, proti predlogu 15 članov; predlog bo ponovil sodr. dr. Diamand kot predlog manjšine. O predlogu, da naj vlada določi petrolejske cene po cenah državne čistilnice, odsek na ugovor Steinhausa ni glasoval, češ da je petrolejsko vprašanje že rešeno. — Za poročevalca je odsek izbral sodr. dr. Bennerja.

V proračunskem odseku

je ministrski predsednik grof Stürgkh od rival od sebe očitek, da je nasprotnik parlamenta in prijatelj § 14. V debato so posegli še finančni minister Zaleski, Friedmann in Choc, nakar je bila razprava prekinjena.

Stališče nemškega „Nationalverbanda“.

Ker so se vsi kompromisni poskusi razbili, bodo mestni poslanci „Nationalverbanda“ glasovali za najdalekosežnejše predloge: za dr. Bennerjev predlog o neomejenem uvozu argentinskega mesa, za pogajanja s Srbijo o neomejenem uvozu žive živine in mesa. Če ta dva predloga propadeta, bodo glasovali za Wabrov predlog, za Jerzabkov predlog in tudi za manjšinske predloge.

ZADNJE VESTI.

Italijansko turška vojna.

Turška zmaga pred Homsom?

Carigrad, 21. nov. Iz Malte poročajo z dne 20. t. m.: Dne 18. t. m. smo napadli skupno z mikelatskimi rodovi 12.000 Italijanov pri Homsu. Italijani so izgubili 150 vojakov in dva ča-

stnika. Zaplenili smo zalogo orožja.

Italijanski poraz pred Tripolisom?

Carigrad, 21. nov. Vojno ministarstvo je dobilo včeraj zjutraj naslednjo vest: Dehibat, 19. t. m. Predvčeranjem smo vrgli precej osamljeno italijansko levo krilo nazaj; sovražnik je izgubil 600 mrtvih in ranjenih. Zaplenili smo 9 topov, 11 zabojev municije in 21 mul. Zasedlismo vse pozicije pri Bumeliani. Obenem smo zavrnili sovražni napad pri El Girmi in zaplenili pri tem mitraljezo. V obeh bojih smo izgubili 82 mož, dvoje častnikov je lahko ranjenih. Bojišče je podobno jezeru.

Berolin, 22. nov. „Lokalanzeiger“ poroča iz Carigrada: Turške čete so napadle Italijane pred Tripolisom in v hudem boju osvojile topničarsko in kavalerijsko vojašnico. Italijanske izgube so baje velike.

Italijansko poročilo iz Tripolisa.

Tripolis, 22. nov. V Tobruku in Derni so bili spopadi s sovražnikom, v katerih smo Turke in Arabce porazili. Iz Bengazija in Homsa ne poročajo nič novega. General Caneva razdeljuje med revno tripoliško prebivalstvo živila in obleko. Petero zrakoplovov je metalo na arabsko taborišče bombe, ki so povzročile hudo razdejavanje in zanetile požar. Vojna ladja „Carola Alberta“ je bombardirala Armrusin Heni.

Abesinija proti Italiji?

Berolin, 22. nov. Londonski jutranji listi poročajo iz Adis Abebe (Abesinija), da se je zbrala na meji italijanskih kolonij pri Massavi 40.000 mož močna abesinska vojska. Bajesev v kratkem izvrši mobilizacija vse armade.

Protest velevladi.

London, 21. nov. Porta je zvedela, da sta Angleška in Severna Amerika protestirali proti razširjanju italijanske akcije na Rdeče morje. Povod za protest je dalo bombardiranje Akabe.

Bliznja italijanska akcija na Egejskem morju.

Carigrad, 22. nov. Italijanska vlada je sporočila ruski vladi, da prične italijansko brodovje v kratkem z blokado nekaterih za Turčijo posebno važnih točk v Egejskem morju.

Tripolitanci na Reki.

Reka, 22. nov. Parnik „Andrassy“ je pripeljal sem iz Neaplja 81 tripoliških Turkov.

Podpredsednik ogrske zbornice je demisioniral.

Budimpešta, 22. nov. Včeraj so v parlamentu prebrali izjavo zborničnega podpredsednika Kabosa, da demisionira kot podpredsednik. Grof Polonyi je izražal začudenje, da demisionira podpredsednik kljub vsem o sklenjenem premirju in je izjavil, da bo izvajala njegova stranka iz tega konsekvence.

Atentat na zagrebškega profesorja.

Zagreb, 22. nov. Ščervakovi kolegi na trgovski akademiji so stopili v stavko in so imeli včeraj shod, kjer so imenovali Ščervaka žrtve nazadnjakega šolskega sistema. Sklenili so tozadevno resolucijo in jo vročili ravnateljstvu. Ravnatelj je izjavil, da izključuje vse tiste učence, ki ne pridejo danes v šolo. (Glej včerajšo „Zarjo“.)

Zdravstveno stanje Rob. Holzknechta.

Dunaj, 22. nov. Zdravstveno stanje Rob. Holzknechta je zadovoljivo. Včeraj so mu potegnili iz hrbta projektil.

Socialistična zmaga.

Monakovo, 22. nov. Pri občinskih volitvah so prodrli social. dem. z 19 kandidati medtem ko so imeli popreje 14 občinskih svetnikov.

Velika nezgoda vsled viharja.

Schaffhausen, 22. nov. Vihar je podrl lopo strojne tovarne Rauschenbach; 15 delavcev je težko in nevarno ranjenih.

Velika rudniška nesreča.

Nordhausen, 22. nov. Pri odkopavanju rova eraričnih rudnikov v Klein-Bodungen so predčasno užgali strel, ki je eksplodiral in zasul 16 mož. 11 delavcev je bilo takoj mrtvih, eden je bil težko poškodovan, štiri so rešili.

Revolucija v Mehiku.

Mehiko, 22. nov. Na severni meji so odredili mobilizacijo 25.000 mož, da uduše revolucijo v Mehiki.

Revolucija na Kitajskem.

Umori Evropecev.

Berolin, 22. nov. Iz Pekinga brzojavljajo: Misijonarji poročajo, da so umorili v Sinanfu šolsko voditeljico gospo Beckmannovo in petero otrok, pošteno služkinjo v kitajski službi in več domačih deklet.

London, 22. nov. Zvezo s Sinanfu je prekinjena. Glavno mesto šanzijske pokrajine Tajnenfu je v razvalinah, misijonsko poslopje pa je v dobrem stanju.

Še eno poročilo iz Finanfu.

Frankobrod, 22. nov. Iz Pekinga poročajo: V Sinanfu so pomorili poleg nemškega poštarja Henneja in njegove rodbine in drugih Evropejcev tudi 7000 Mandžurov (?). Misijoni so razdejani.

Juanšikaj predsednik kitajske republike?

Peking, 22. nov. Nasprotstva med narodno skupščino in Jnanšikajem naraščajo. Prva mandžurska brigada je odrinila včeraj proti jugu kljub odločitvi parlamenta, ki je proti nadaljevanju sovražnosti. Narodna skupščina je dovolila konferenco pokrajinskih zastopstev, ki bo odločila o vprašanju, ali naj bo Kitajska monarhija ali republika. Uporniki šanzijske pokrajine so za to, da je Juanšikaj predsednik nove republike.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Nihče več ne godrnja
Čez slabosti in težave,
Ako

spozná,
Ki drži želodce zdrave!

**Najboljše krepčilo želodca,
potrebno v vsaki skrbni hiši!**

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost " " 4-80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Božične in novoletne
ter sploh vse vrste

razglednice
kakor tudi

reklamne koledarje
ter vsakovrstne

:: tiskovine ::
po najnižjih cenah

pri L. Pevaleku Ljubljana.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami

Jernej Bahovec
naslednik

Ivan Gajšek
Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

(Palača Assicurazione Generali).

Tovarniška zaloga pisemskega papirja in šolskih zvezkov. — Razglednice: ljubljanske, pokrajinske, planinske itd. — Založništvo nastanskih slik na Černivceve računice. — Slikarske potrebščine: barvice, čepice itd. — Črnila vsake vrste. — Velika zaloga kipov slovenskih literatov. — Spominke knjige.

Modna in športna
trgovina

P. Magdić, Ljubljana

Nasproti
glavne pošte

Krasne bluze

iz svile, volne, batista in barhenta. Hišne halje, spodnja krila, predpasniki za dame in otroke. Moderci najmodernejši kroj v krasni izbi. Batist in šifon moderčki.

Damski klobuki

in čepice, otročki klobuki in čepice, pajčolani, igle za klobuke, pajčolani za neveste, mirtovi venci in šopki.

Pletene jope

v poljubni barvi, pletene športne jope, pletena spodnja krila, pletene boa in mufi, pletene čepice in klobuki, krasna izbira dežnikov in solčnikov.

Špecialiteta šerp

za gledališče, svilnate in čipkaste šerpe, volnene rute (pleti). Svilnato blago modno in gladko in v najmodernejših vzorcih, gladki in pa modni baržuni, pliši, tenčice.

Damsko perilo

ovratniki, manšete, srajce, spodnja krila, hlače, predpasniki, žepni robci, krasna izbira švicarske vezenine, kopalni plašči in obleke frotir brisalke in vse druge kopalne potrebščine.

Jesensko, zimsko

tricot perilo, majce, spodnje hlače. Reform hlače, iz klota in pletene, modne nogavice, pletene in suknene gamaše, nočni čevlji za dame in otroke.

Kožuhovina

boa, mufi, klobuki, čepice, rokavice iz sukanca, kože, pletene in čipkaste, krasne ročne torbice, denarnice in verižice.

Narodne zastave

narodne torbice, blazine, preproge, tableti, zagrnjala, vezenine. Razni društveni znaki, potrebščine za telovadna društva in drugi šport.

Potrebščine za šivilje

čipke, čipkasto blago, čipkasti ovratniki, šerpe, vložki in motivi, pozamenterija, vezenine, sukanec za šivanje, pletenje in vezenje, svilnati in baržunasti trakovi, podloga gumbi, zlate in srebrne resice, čipke, žnor, porte in trakovi.

Modno perilo

kakor srajce bele in barvaste, spalne srajce, spodnje hlače, žepni robci, ovratniki, manšete, naprsniki beli in barvasti.

Cilindri, klobuki

trdi in mehki vedno najnovejše oblike in barve. Zaloga svetovno znanih Borsalino in Pichler klobukov. Čepice iz angleškega sukna, usnjate in kožuhovinaste.

Trikot perilo

kakor srajce, majce, hlače, potne jopice, dr. Jägrovo volнено zdravstveno perilo. Dr. Lahmannovo zdravstveno perilo iz bombaža.

Dežniki in palice

vsake izvršbe in cene, glaloše, nočne čevlje najboljše kakovosti, usnjate, suknene gamaše, pletene patent gamaše, potovalni pleti in odeje, zračne blazine.

Kravate, pentlje

samoveznice, vedno najzadnje novosti, od priproste do najfinejše vrste. Ščitniki iz svile, volne in bombaža. Moderni svilnati robci za žep.

Špecialiteta gumb

za manšete, prsi in ovratnike, rokavice iz sukna, kože, volne in pletene, naramnice in podveze, vsemogoči sistemi in cene.

Za lovce

pleteni telovniki, (flanel srajce iz volne in polvolne), dokolenice, nogavice, rokavice, čepice, nahrbtniki. Nepremočljivi plašči iz oljnate tvarine.

Milo, dišave

ustna voda, voda za lase, kolinska voda, zobna krema, puder, ščetke za obleko, lase, zobe, nohte, brke in klobuke, glavničke, zrcala obveze za brke, gumijaste gobe in vse druge toaletne predmete.

Za turiste

volnene srajce, sviterji in nogavice, dokolenice, nahrtniki, specialiteta pletenih gamaš, dereze, krplje, cepini, vrvi, plezalke, ski, sanke, raznovrstne aluminijum posode itd.

Modna in športna
trgovina

P. Magdić, Ljubljana

Nasproti
glavne pošte